

แบบรายงานผลงานการพัฒนาคุณภาพต่อเนื่อง (COI)

1. ชื่อผลงาน

ภาษาไทย...การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างศักยภาพครอบครัวในการประกอบอาชีพทำปุ๋ยจากมูลไส้เดือน

ภาษาอังกฤษ.....

2. ชื่อหน่วยงานและที่อยู่.....งานฝึกอาชีพและชุมชน กลุ่มงานเวชกรรมฟื้นฟู

3. ปีที่ดำเนินการ.....2569.....

4. คำสำคัญ (ระบุคำสำคัญเพื่อง่ายต่อการค้นหา ไม่เกิน 3-5 คำ)

ภาษาไทย.....รูปแบบโปรแกรม, การประกอบอาชีพ, ศักยภาพครอบครัว

ภาษาอังกฤษ.....

5. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการศึกษาของผู้บกพร่องทางสติปัญญาที่จัดทำขึ้นโดยกรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2537 ถึง เดือนกรกฎาคม 2567 พบว่ามีเพียงร้อยละ 53.3 ที่สามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาได้ผู้บกพร่องทางสติปัญญาส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ประถมศึกษา ร้อยละ 83.2 ระดับมัธยม ร้อยละ 15.9ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา ร้อยละ 1.0 และระดับอุดมศึกษาขึ้นไป ร้อยละ 0.3 หมายความว่าโอกาสของผู้บกพร่องทางสติปัญญาจะน้อยลงเมื่อระดับ การศึกษาสูงขึ้น แนวทางการดูแลผู้บกพร่องทางสติปัญญาโดยทั่วไปจะมีเป้าประสงค์ที่แตกต่างกันตามช่วงวัยและ ระดับความรุนแรงของปัญหาช่วงวัยเด็กจะได้รับการส่งเสริมพัฒนาการเพื่อส่งต่อสู่ระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นทักษะ ทางวิชาการและทักษะการดำรงชีวิตและต่อยอดสู่การพัฒนาทักษะการทำงานในช่วงวัยรุ่นเพื่อเตรียมความพร้อม ในการออกไปประกอบอาชีพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

สถาบันราชานุกูลกำหนดเข็มมุ่งในการพัฒนาศักยภาพผู้บกพร่องทางสติปัญญาให้สามารถเข้าสู่สังคมแห่ง การทำงานได้ กลุ่มเป้าหมายจะเป็นผู้บกพร่องทางสติปัญญาอายุ 15 ปีขึ้นไป เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550ว่าด้วยกระบวนการจ้างงานคนพิการตามมาตรา 33 ที่กำหนด อายุคนพิการที่สามารถจ้างงานได้ที่อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี ผู้บกพร่องทางสติปัญญาจะได้รับการฟื้นฟูทักษะการ ทำงานและเข้าสู่กระบวนการจ้างงานเมื่ออายุครบ 18 แต่เนื่องจากกลุ่มผู้ป่วยหลักที่ขอเข้ารับบริการ ณ

สถาบันราชานุกูลส่วนใหญ่เป็นผู้มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลางถึงรุนแรงคิดเป็นร้อยละโดยเฉลี่ย 74.4 ของผู้มารับบริการทั้งหมดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564-2567 ทำให้พบปัญหาพัฒนาการล่าช้าทุกด้าน เช่น

ปัญหาพฤติกรรม การสื่อสาร การมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น เป็นต้น ผู้บกพร่องทางสติปัญญากลุ่มนี้จะใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้ นานกว่าปกติ บางรายก็ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ไม่สามารถออกไปประกอบอาชีพในสังคมได้

ดังนั้น นักวิชาการศึกษาพิเศษจึงมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับระดับความสามารถในการเรียนรู้ของผู้บกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้หลักในการฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน การชี้แนะ การใช้คำถามเพื่อกระตุ้นการคิด การเอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ตลอดจนการประเมินการเรียนรู้ อย่างสร้างสรรค์โดยวิธีการสังเกตตั้งแต่กระบวนการเรียนรู้ ความก้าวหน้าและผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปพัฒนาผู้บกพร่องทางสติปัญญาให้สามารถนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะไปต่อยอดและทำประโยชน์แก่ตนเองและครอบครัวได้

กิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทักษะด้านการทำงานของผู้บกพร่องทางสติปัญญามีหลากหลาย เช่น การปลูกพืชสวนครัว การทำอาหาร การทำงานบ้าน งานธุรการ เป็นต้น แต่ตั้งแต่การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด การทำปุ๋ยจากมูลไส้เดือนกลายเป็นอาชีพใหม่ในยุค New Normal หลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนสนับสนุน การใช้กิจกรรมทำปุ๋ยจากมูลไส้เดือนเพื่อฝึกประสบการณ์เรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยเฉพาะทักษะด้านการประกอบอาชีพ เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัว

ดังนั้น การทำปุ๋ยจากมูลไส้เดือนจึงเป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการทำงานให้กับผู้บกพร่องทางสติปัญญา เนื่องจากลงทุนน้อย อุปกรณ์หาง่าย ราคาไม่แพง สามารถออกแบบให้เหมาะสมกับสภาพและขนาดของพื้นที่ได้ มีลำดับขั้นตอนและวิธีการเลี้ยงง่าย ไม่ซับซ้อน นอกจากนั้นผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมจะสร้างความภาคภูมิใจและการเห็นคุณค่าของตนเอง เปิดโอกาสทางอาชีพและแก้ไขปัญหา การจ้างงานของผู้บกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรง

6. เป้าหมาย/ วัตถุประสงค์

- 6.1 เพื่อเพิ่มศักยภาพของครอบครัวในการเลี้ยงไส้เดือนทำปุ๋ยสร้างรายได้
- 6.2 เพื่อส่งเสริมให้ครอบครัวผู้บกพร่องทางสติปัญญามีบทบาทในครอบครัว

7. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- 1)....ร้อยละ 80 ของผู้เข้าร่วมโครงการสามารถเลี้ยงไส้เดือนเพื่อทำปุ๋ยมูลไส้เดือนได้.....
- 2)....ร้อยละ 80...ของผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจ.....

8. ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่เดือน..ตุลาคม 2568..... -ธันวาคม 2568..... รวม...3..... เดือน

9. กิจกรรมการพัฒนา (Quality Improvement Process)

9.1 กิจกรรมก่อนลงมือแก้ไข (Pre improvement process)

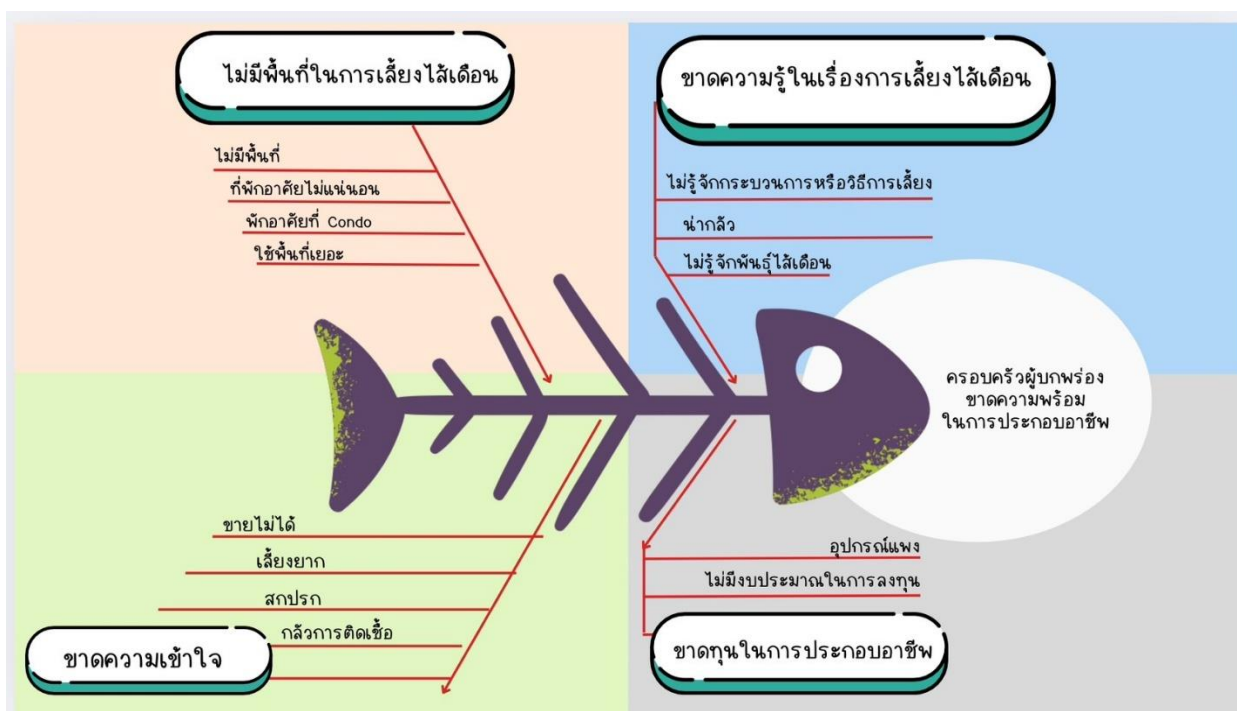
9.1.1 ข้อมูลสถิติผลลัพธ์การดำเนินงานย้อนหลัง 3 ปี/ 6 เดือน หรือ 3 เดือน นำเสนอด้วยแผนภาพ/ กราฟ หรือตารางที่.... ดังนี้

สถิติบริการ	หน่วยนับ	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567
1. จำนวนผู้บกรร่ทางพัฒนาการและสถิติปัญหา ที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูทักษะพื้นฐานการทำงาน (ผู้ป่วยใหม่)	คน	61	75	76
2. จำนวนผู้บกรร่ทางพัฒนาการและสถิติปัญหา ที่ได้รับการฟื้นฟูทักษะพื้นฐานการทำงาน	คน/ราย	88/1266	120/3179	163/3728
3. จำนวนครั้งของการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการฝึกทักษะพื้นฐานการทำงานของผู้บกรร่ทางพัฒนาการและสถิติปัญหา	ครั้ง	27	30	36

9.1.2 การวิเคราะห์สาเหตุ

โดยใช้ ☒ แผนภูมิแก๊งปลา ☐ แผนภูมิต้นไม้ ☐ ตาราง ☐

สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

9.1.3 การทบทวนงานวิจัย/ ความรู้ที่เกี่ยวข้อง (สรุปมาโดยย่อ)

9.1.3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ประมาณ 2-5 เรื่อง เท่าที่ค้นหาได้)

9.1.3.2 แนวคิด/ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามีและสนใจเลือกนำมาใช้ในการพัฒนา)

- ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการทำงานของผู้บกพร่องทางสติปัญญามีน้อยมากที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัย ดังนั้นการเลือกใช้เทคนิคเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลจำเป็นต้องใช้ความรู้เฉพาะทางซึ่งอาจทำให้เกิดความยากลำบากในการตีความผลลัพธ์การตีความผลลัพธ์

- วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยมีน้อยมากอาจทำให้ไม่สามารถเข้าใจปัญหาได้อย่างชัดเจนต้องใช้ความรู้หรือประสบการณ์จากผู้ชำนาญกว่าในการวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจปัญหา

9.2 การดำเนินกิจกรรมแก้ไข/ปรับปรุง (อธิบายเป็นข้อๆ ว่า ทำอะไร ทำเมื่อใด ทำที่ไหน เหตุผลที่ต้องทำ ทำอย่างไร ใครเป็นผู้ทำ)

ขั้นตอนการดำเนินการแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการวิจัย

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ สภาพความสำคัญของปัญหา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเครื่องมือในการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

- เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย ได้แก่ กิจกรรมทำปฏิกิริยาจากมูลไส้เดือน ซึ่งจะนำมาวิเคราะห์งาน (task analysis) แบ่งกิจกรรมที่ซับซ้อนออกเป็นขั้นตอนย่อย

ให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้บกพร่องทางสติปัญญาและสามารถพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการทำงานได้ ขั้นตอนย่อยเหล่านี้จะนำมาออกแบบแผนการจัดกิจกรรมและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน

- เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

- แบบประเมินทักษะการทำงานที่ประยุกต์จากเครื่องมือประเมินความสามารถทางกิจกรรมการดำเนินชีวิตของเด็ก(Pediatric Occupational Performance Index; POPI) ของภุทัย จิตตรง (2555)

- แบบสังเกตกระบวนการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ (Welsh, 2021)

ใช้วิธีการสังเกตตลอดการดำเนินกิจกรรม แบบ 3 มิติ คือ 1) การประเมินกระบวนการเรียนรู้ (Process assessment)

1.3 เตรียมกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรง อายุ 17 ปีขึ้นไป จำนวน 15 คน ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ ผู้ปกครอง และเยี่ยมบ้านเพื่อดูความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมและศักยภาพในการร่วม ดำเนินการของผู้ปกครอง

1.4 เตรียมพื้นที่ดำเนินกิจกรรม แบ่งเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย 1)

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

- ดำเนินการวิจัยโดยใช้กิจกรรมทำปฏิกิริยาจากมูลไส้เดือน ใช้เวลาในการดำเนินการ 3 เดือน สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 90 นาที ตามแผนการจัดกิจกรรม ซึ่งแบ่งออกเป็นกิจกรรมย่อยจำนวน 6 กิจกรรม ได้แก่ การเตรียมอุปกรณ์และวัสดุ การเตรียมเบตตัง การเตรียมภาชนะสำหรับเลี้ยง การผสมเบตตังและการปล่อยไส้เดือน การดูแลไส้เดือน การเก็บเกี่ยวปุ๋ยและบรรจุ

- ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น

o แบบประเมินทักษะการทำงาน ก่อนและหลังดำเนินกิจกรรม นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล

o แบบสังเกตกระบวนการเรียนรู้สร้างสรรค์

โดยใช้วิธีการสังเกตขณะดำเนินกิจกรรมตลอดระยะเวลาดำเนินการ 3 เดือน

โดยสุ่มเก็บข้อมูลสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงคุณภาพการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 3 รายงานผลการเรียนรู้

รายงานผลข้อมูลเป็นรายบุคคลเพื่อแสดงพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการทำงานของผู้ปกครองทางสติปัญญาในภาพรวมของกิจกรรมทำปฏิกิริยาจากมูลไส้เดือนและการทำกิจกรรมย่อย

10. ผลการดำเนินงานหรือการประเมินผลการเปลี่ยนแปลง (Performance)

ภายหลังดำเนินการแก้ไข/ปรับปรุงตามที่กล่าวมา คณะทำงานได้ประเมินผลการดำเนินงาน พบว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตามตัวชี้วัดความสำเร็จ สรุปเปรียบเทียบกับก่อนการแก้ไขปัญหา ด้วยตาราง/ แผนภาพดังนี้

.....อยู่ระหว่างดำเนินการ.....

11. บทเรียน (ระบุในรูปแบบประโยคเดียว แบบ Bullet)

11.1 ปัจจัยความสำเร็จโดยระบุทั้งปัจจัยที่เป็นแรงหนุน/แรงต้าน/ ปัญหา/ความท้าทายที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินงานและวิธีการจัดการกับความท้าทายเหล่านั้น

11.2 ข้อเสนอแนะควรนำวิธีการไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง เพื่อแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพในการพัฒนาศักยภาพของผู้ปกครองทางสติปัญญาอายุ 17 ปีขึ้นไป ให้สามารถประกอบอาชีพได้ และควรมีการบูรณาการงานร่วมกันกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อจัดหาทุน, ตลาด และดูแลติดตามอย่างต่อเนื่อง.....

11.3 แผนการพัฒนาต่อยอด

12. รายชื่อผู้พัฒนา/สมาชิกทีม:

1. นางสาวพรรณทิพา สุขใส..... หัวหน้าทีม
2. นายทองศักดิ์ เมธาสิงห์..... สมาชิกทีม
3. สมาชิกทีม
4. สมาชิกทีม

13. ชื่อและที่อยู่ของผู้ประสานงาน สำหรับการติดต่อประสานงาน

ชื่อนางสาวพรรณทิพา สุขใส.....

ที่อยู่.....งานฝึกอาชีพและชุมชน.....

e-mail: pantipa.suksai#gmail.com..... เบอร์โทรศัพท์..70339.....